

Kritieke melkprijs naar 53 cent door verdwijnen van derogatie

U al zorgt de overspannen mestmarkt voor hoofdbreken op menig melkveebedrijf. De kosten voor mestafvoer lopen komende jaren nog eerder op als gevolg van het aflopen van derogatie. Extensiveren is, zeker op korte termijn, geen oplossing. Zonder ingreep van de overheid dreigt er veel geld uit de sector te verdwijnen.

IKST JAAP VAN DER KNAAP

‘De komende drie tot vijf jaar worden taaiere jaren voor de melkveehouderij. Maar ik verwacht voor de bedrijven die daarna overblijven wel een mooie toekomst.’ Het is een harde en duidelijke boodschap waarmee Geert Veenstra, relatiemanager bij accountantskantoor Alfa, het gesprek over derogatie start. De aanleiding voor zijn uitspraak vormen de kostprijsberekeningen die hij maakte van de kritieke melkprijs voor de komende jaren.

In die berekeningen (zie tabel 1 op pagina 9) neemt het stapsgewijs wegvallen van derogatie een belang-

rijke plaats in. Als er in 2026 voor de Nederlandse melkveehouderij een einde komt aan derogatie, mag er grofweg nog 42 kubieke meter mest per hectare worden uitgereden. Dat is ongeveer 20 kuub minder dan in 2023, wat betekent dat het gros van de melkveehouders mest zal moeten afvoeren. ‘Voor veel bedrijven is dat een verhoging van de kostprijs met twee tot vier cent per kilogram melk’, legt Veenstra uit. ‘Het besef dat je mest moet afvoeren is één, nog belangrijker is momenteel of je iemand vindt die de mest ook daadwerkelijk komt ophalen’, zegt Veenstra over de huidige overspannen mestmarkt.

In zijn voorbeeldberekening hanteert hij een prijs van 20 euro per kubieke meter mest. Maar Veenstra weet ook dat er al 30 euro wordt betaald.

Sanering is echt begonnen

Veenstra maakte berekeningen van de kritieke opbrengstprijzen, de melkprijs die noodzakelijk is om alle kosten op een melkveebedrijf te kunnen betalen. Hij rekende met een rentepercentage van 4,5 procent en een inflatie van de kosten van 5 procent. Bij een prijs van 20 euro per kubieke meter mest kwamen de mestafvoerkosten voor een gemiddeld bedrijf met 129 koeien uit op ruim 38.000 euro. De berekening resulteerde in een kritieke melkprijs van 52,9 cent. ‘Ik schrok wel van het uiteindelijke resultaat en heb een aantal mensen mee laten kijken of ik wel goed zat. Maar het klopt echt: zonder derogatie en mede door de gestegen kosten voor mestafzet, rente en overige kosten bedraagt de kritieke melkprijs 53 cent per kilo.’

Die 53 cent is de gemiddelde kritieke melkprijs. Dat betekent dat de top 25 procent van de bij Alfa aangesloten bedrijven die beter presteren, op een kostprijs van 47,5 cent zitten. Maar ook dat is te hoog bij de huidige melkprijs. ‘Belangrijker nog is het gegeven dat er dus ook een grote groep veehouders is bij wie de kritieke

melkprijs nog hoger ligt’, aldus Veenstra. ‘Dat zijn bedrijven waar het de komende jaren echt spannend gaat worden. De opstapeling van regelgeving, de melkprijs die de gestegen kosten niet meer dekt en dan nu de merkbare gevolgen van het aflopen van derogatie. De sanering van de sector is nu echt begonnen.’

Stil in de zaal

Ook in het project Koeien & Kansen zijn de economische gevolgen van het wegvallen van derogatie verkend. Van twee deelnemende bedrijven die in 2023 geen gebruik meer maakten van derogatie, daalde het inkomen met respectievelijk 29.000 en 37.000 euro als ze alle extra afgevoerde mineralen met kunstmest compenseren. Dat zijn flinke bedragen, stelt Aart Evers, onderzoeker economie melkvee bij Wageningen Livestock Research, die de berekeningen maakte.

‘Tijdens de presentatie van de cijfers aan alle deelnemers werd het wel even stil in de zaal. De cijfers maakten indruk en dan hebben wij nog gerekend met een mestafzetprijs van minder dan 20 euro per kubieke meter’, aldus Evers. De onderzoeker constateerde dat een van de twee boeren besloot om het bouwplan te wijzigen, ten koste van het aandeel grasland. ‘Er is meer mais gezaaid, waardoor de ruwvoeropbrengst steeg en

Gerealiseerde en verwachte kosten van mestafvoer*

Op een gemiddeld bedrijf met 129 koeien (bron: Alfa)

